

TANÍTÓK LAPJA

TANÜGYI ÉS GAZDASÁGI UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 120 L, Félévre 60 L,

E negyedévre 40 L.

==== Egyes szám ára 3 Lel. =====

Felelős szerkesztő és kiadó:

GYERKES MIHÁLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Str. Mihály Utca (Király-u.) 3.

Megjelenik minden csütörtökön.

Hirdetések díja soronként 4 Lel.

Az örvény szélén.

A megpróbáltatások utolsó állomásáig jutott a felekezeti tanítóikar és az általuk kezelt magyar népoktatás ügye.

A helyett, hogy az összes illetékes tényezők, a tanítóikkal egyetértve, összefogtak volna, s az iskolák és az iskolák munkásai számára az idők elmúltán az adott viszonyok között is teremtettek volna olyan helyzetet, amelyben mindkettő, a nélkülözhetetlen kultúrát nagy értékkel szolgálhatta volna: az egyházi vezetők a magyar felekezeti iskolákat a tanítóikkal, önmagukkal és az egyházakkal együtt, *az örvény szélére juttatták.*

Élénk színekkel mutat rá ezen tényre, a felekezeti tanítóikar élhetésének utját jelző cikkünk.

A három évi fizetésnélküliség, valamint a jelen kilátástalansága az élni kényszerült tanítóikart, abba a helyzetbe hozta, hogy a zetelaki tanítóéhoz hasonló eljárást indítson, mely esetben a mérhetetlen hátrálék felhajtása agyon nyomja az egyházakat, elviselhetetlen teherrel fogja sújtani az egyháztagokat s e miatt örökre ellenszenvéssé teszi az egyházi vezetőköt és felekezeti tanítóikart.

Ha államsegélyt sehogysem tudnak kieszközölni, egyedüli megoldás: a felekezeti iskolák államosítása lenne, amelyre ma felekezeti vezető tényező alig mer gondolni. Így az ügy napról-napra halad-marad, huzódik s a tanítói fizetések hátráléka állandóan nő, szaporodik. A tanítóikar javarésze pedig már képtelen viselni fizetés nélkül, az élet terheit, s nemsok

idő múltán a panaszló cselekvés terére kell lépjen. Ez fogja jelenteni a vég kezdetét.

Ebben a kérdésben nemcsak hogy minden idő már eltelt, de parancsoló szükségképpen áll előtérbe a tartozási hátrálékoknak számbavétele és lehetőleg megegyezéses rendezése. Lévén ez igen fontos anyagi érdeke az egyházi testületeken és tanítókon kívül, az egyházak kebelébe tartozó összes híveknek is. De nemcsak ez, hanem a jelen és a jövő biztosítása is szintén rendezést kíván tekintettel, hogy egyetlen tanítót sem lehet állásából egyszerűen utnak eresztetni, miután mindenik életfogytig választott köztisztviselő s mint ilyenek, az őt megillető járandóságok kiszolgáltatásáról a törvény gondoskodik, tekintet nélkül, hogy az iskola fenntartó megkapta-e a várando államsegélyét, esetleg más segítségeit, vagy nem.

Ha ezen súlyos helyzet, a sok halogatás és várás következtében már előállott, nem számíthat senki arra, hogy a felekezeti tanítók három évi fizetési hátrálékaikat egyszerűen elengedik és egy jegyzőkönyvi határozattal a multra nézve tisztalapot csináltatnak, ezt kívánni sem lehet, de igenis a tanítók közohajtása, hogy ezen nagy ügyben, egyszer már rendezettség és megoldás legyen.

A mentő cselekvést vegyék az érdekelt vezetők azonnal napirendre, hogy az örvény szélén álló ügy sima és megnyugvást hozó megoldást nyerjen, mert ha egyszer lesiklott a most is nagyon gyenge talajról, rohanásában nem lehet többé megállítani; a pusztulás, ennek nyomában pedig keserűen fájó és rettenően romboló lesz.

A felekezeti tanítók és iskolák ügye.

A felekezeti tanítók javarészből az éhenhalás szélén, kétségbeesett helyzetben állanak. Fájdalmasan panaszkodják, hogy ők velük nem törődik senki, fizetésükről, megélhetésükről sem a hívek, sem az egyházak és egyházi felekezeti hatóságok nem gondoskodnak. Lerongyosodva, kiéhezve, eladósodva, fizetés nélkül néznek a negyedik tőlnek elébe. S mindezek dacára, ha tenni mer valamelyik saját életfenntartása érdekében valamit, a végítélettel fenyegetik: fegyelmit indítanak ellene, felfüggesztik s végeredményében állásából is elmozdíthatják és akkor elmehet.

A szétszórtan, falvakban, erős egyházi fegyelme alatt, egyenkénti erőtlenségben élő és még kérni sem bátorkodó felekezeti tanító nem meri azt hinni, hogy teljesített kötelessége mellett, mindezen fenyegetések csak ijesztésekre való rémképek s így hallgat és szenved s szenvedtetni jobb sorsra érdemes tanító családját is.

Ha összejönnek vidéki központokban és egymásnak elviselhetetlen helyzetüket elpanaszolták, abban igyekeznek megállapodni, ami kezükben a leggyengébb és egyben a legrosszabb megoldási eszköz, hogy fizetés nélkül ezen, vagy más időpontra nem tanítanak, az iskolát elbocsátják s látnak más kenyérkereset után. Elméletnek is helytelen, megoldásnak éppen veszedelmes a tanítóra, ezen elhatározás fogantatása. A leggyöngébbben ható állásfoglalás a fizetések megadására ez. Mert, ha a tanító nem tanít, ennek a gyermeknek kilencven százaléka, a szülőknek legalább is ötven százaléka csak örül; ha a tanítás ideig-óráig, akár hónapokig vagy éppen egy évig is szünetel, nagy kárát és sürgős megoldást parancsoló szükségét senki sem látja, ellenben a tanító önmaga ellen helyrehozha-

atlan hibát követ el: alapvető szolgáltatás súlyos fegyelme s megszakítandó szolgálata folytonosságát s így eddigi szolgálata alapján megillető fizetési és nyugdíj igényjogosultságát vesztené el s helyét mégis úgy, ahogy, de pótolná.

Ha ellenben kötelessége teljesítésében megszakítás nélkül helytáll, jogosan követelheti, hogy az iskola-tenntartó is az őt illető kötelessége véghezvitelében hátra ne maradjon. Ezen jogos fellépése esetében semmit sem jelentene sem a felfüggesztés, sem a fegyelmi beindítása, annak lejárata amúgy is az 1907. évi XXVII-ik t.-c. alapján készült fegyelmi szabályzat rendelkezései alapján történik; e szerint pedig joga van a tanítónak ügyvéd vagy nem ügyvéd védőt is venni maga mellé, ha ügye kivédésében nem érezne önmagában elég erőt.

Személyes megkeresések és az előtűnő özönével fekvő levelek révén tanácskérésekre, a felekezeti tanítók ügyének minden tekintetben helyes és elkerülhetetlen megoldására adjuk az itt követendő eljárás beindítását.

Egyik tanítócsoporthoz viszonyainak ismerete alapján kérvényt szerkesztettünk, amelyet, ha csak memorandumozni, figyelem felhívási előlépést akarnak tenni egyes körök, vagy tantestületek, a magok speciális panaszaikra még beleszövevével, aláírva küldjék kiküldöttük által, esetleg posta útján, egyenesen a püspökhöz fel.

A tanítók számára készült és régóta ismert recept szerinti biztató választ ezen memorandumra mindenestre kapni fognak, esetleg még rosszalást is a mozgolódásért s valamely elodázó kisebb mértékű intézkedést.

Ha azonban cselekvésre akarják szorítani fizetéseik megnyerése végett a fenntartó testületet: úgy egyenként és a helyi presbiteriumhoz adják be tárgyalás és felterjesztés végett ezen, a püspökhöz címzett

Mozaikok.

Z. városban f. év x hónapjában a tanítók oklevél honosító (nostrifical) vizsgái folytak, mely alkalommal a vizsgára jelentkezők a román nyelv, történelem, földrajz és alkotmánytanból szerzett ismereteikről számoltak be. A vizsga — tekintettel a jelentkezők nagy számára — egy héttig tartott. A terem, melyben az aktus lezajlott, állandóan zsúfolva volt hallgatósággal. Az érdeklődő hallgatóság tanítónok és tanítókból állott, kiket nem a puszta kíváncsiság, hanem az a körülmény vonzott oda, hogy megismerkedjenek a vizsga folyásának mikéntjével, valamint az egyesek által adott feleletekből esetleges hiányos ismereteiket pótolják, lévén régi igazság, hogy egy jó sőt rossz feleletből is lehet tanulni, meg aztán: »más káran tanul az okos«.

Mondanom sem kell, hogy a sok jó és helyes felelet mellett sok visszás, helyesebben mondva komikus feleletet is lehetett hallani, a jelenlevők nagy derűtségére. A derűtséget keltő feleleteknek természetesen a legtöbb esetben a rosszul felfogott sugási hanghullámok voltak az okai. A sok közül följegyeztem egy néhányat. Ime:

50—55 év körül levő őszhajú bácsi áll a vizsgáztató bizottság előtt. A román nyelvből kell feleletet adnia. Minden mozdulatán látszik az izgatottság. Az első kérdés, melyet a vizsgáztató tanár hozzá intéz román nyelven:

- Tud-e románul?
- O puțin.
- Hol tanulta azt a keveset?

— A Szabó János és Kovácsné-féle jegyzetből.
— Ragozza el, kérem, van ígét a jelen idő egyes és többes számában.

Öreg barátunk megsodorja bajuszát, egyet-kettőt köhint s az egyes szám I., II. és III. személyét némi zökkenőkkel elsorolja. Következnie a többes, de mint ha megbabonázták volna, egy hangot sem tud adni. Nosza, megindul a sugás. A terem minden pontjáról hallatszik: »noi suntem«. Kartársunk — a sugás kapcsán — érces hangon vágja ki, a hallgatóságnak nem csekély meglepetésére és derűtségére:

— *Boi suntem!*
(*boi* = ökrök, *suntem* = vagyunk.)

Baba arcú, fiatal, kezdő kis tanítónő felel a földrajzból. Románia vizrajzát úgy vágja, hogy élvezet hallgatni. A vizsgáztató elnök megköszöni a feleletet, de mielőtt a kislányt elbocsátaná, még egy kérdést intéz hozzá:

— Mondja meg kérem, hol ered a Maros?

— A gergyói havasokban.

— Hogy hívják a gergyói havasok azt a pontját? Most jön a sugás: *Nagyhagymás!* A kislány elpirul s alig hallhatóan mondja:

— *Foghagymás.*

Egy földrajzi felelet utolsó akkordja a következő furcsaság is. A Dunáról s ezzel kapcsolatban a dunai hajózásról beszél Z. kartárs. Elsorolja a kikötőket Verciorovától Sulináig s megemlíti, hogy a Duna deltája — különösen magas vízállás után — megtelik iszappal, mely körülmény a hajózásra zavarólag hat.

kérvényt. Vagy idelent határoznak felette érdemlegesen, vagy fentről rendelkeznek arra, de az intézkedési eredmény el nem maradhat, mert ott lebeg előttük parancsoló beindításképen a közigazgatási behajtás.

A kérvény szövege ez:

Főtisztelendő és Nagyméltóságú Püspök Ur!
Kegyelmes Atyánk!

A . . . . . i róm. kath. tanítóikar panaszos kérelmét terjesztjük meghallgatás és orvoslás végett Nagyméltóságod elé az alábbiakban:

Ismeretes tény, hogy a megszállás ideje, vagyis egész három év óta a felekezeti tanítóikar a díjlevelekben, illetőleg az idevonatkozó törvények és rendeletekben megszabott tanítói fizetést nem élvezte, nem kapja ma sem.

Amit időközönként kapott az egyházak helyi jövedelmi forrásaiból és a főhatóságtól, az nem tekinthető másnak, mint pillanatnyi segélynek, úgy, hogy a tanítói fizetések, a legtöbb állásban levő tanítónál, jó nagy részben, még ma is hátrálékban vannak.

Az adott helyzetet mindig mérlegeltük, számbavettük s ez alapon kötelességeinket hiven és pontosan teljesítettük. Ha egyik-másik fel is jajdult, elviselhetetlen nehéz helyzete következtében s az annyira sporadikus volt még idáig, hogy a tanítóikar részére még csak zugolódásnak sem nevezhető.

Tudjuk és ismerjük a minden irányból eljötölülő nehéz helyzeteket s amíg bírhattuk, vittük a súlyos megpróbáltatásokat: most azonban nyíltan és tartózkodás nélkül elő kell tárjuk, hogy a három évi fizetés nélküli állapot végleg kimerített, teljesen elsorvasztott, elannyira, hogy a szó teljes értelmében éhezünk és ruházat nélkül állunk családjainkkal egyetemben. Sem betevő falatunk, sem egy számbavehető ruha darabunk nincs.

— Mivel távolítják el a felgyülemlett iszapot?
(»Kotrógépekkel«, hallatszik több oldalról.)

— *Apró gépekkel.*

Mi sem természetesebb, hogy ezt az »apró« ki-jelentést a jelen voltak *nagy* derűltséggel fogadták.

*

A történelemből a többek között a következő kérdést intézik az egyik kollégához:

— Ki volt Stefan cel Mare fia?

— Petru Rareş.

— Helyes. Azonban Petru Rareş nem volt törvényes fia Nagy Istvánnak. Ki volt a törvényes gyermeke, hogy hívták?

Pillanatnyi csend, aztán megint hallatszik a tehermentesítő sugás halkán: »Vak Bogdán«.

— *Vak Botlyán!* — mondja barátunk.

*

Egy temperamentumos asszonyka az alkotmánytanból felelt az anyakönyvekről. Mikor már mindent elmondott, ami a tétel keretébe tartozott, ezt a kérdést intézik hozzá:

— Miért hívják az anyakönyvet: *anyakönyv*-nek?

Az asszonyka körül néz s mosolyogva mondja:

— Azért, mert a bejegyzetteknek az *anya* mindig biztos.

A meghatározáson jól neveltünk, de igazat adtak neki.

V. Al'Berth.

Teavizvel nem tudunk sokáig élni; mezitelen lábbal, ruházat nélkül hamar tönkremennek gyermekeink.

Nem zugolódni, méltatlankodni jöttünk Nagyméltóságodhoz, hanem kérni és az előre tornyosuló veszedelmeket felfedni, hogy gyors elhatározással és intézkedésekkel a nagyobb bajoknak elejét vegyük.

Arra kilátások egyáltalában nincsenek, hogy a helyi egyházak, avagy az egyháztagek iskoláinkat és azok tanítóikarát még a legsoványabb módon is eltartás, azokat elérhető helyzetbe hozzák. Ide okvetlenül tetemesebb egyházi főhatósági segély kell minden iskola, minden tanító részére.

Ha ez lehetetlen, az állami segítséget kérjük igénybe venni, mindenik tanító fizetése kiegészítésére külön-külön, az őt megillető mérték szerint.

Ismerjük, hogy a mai situációk mellett ez is a lehetetlenséggel határos, mert az államnak más a tanügypolitikai álláspontja.

Epen azért, mint ultima ratiót azt javasoljuk: *sürgősen államosítassa a főhatóság mindazon felekezeti iskoláit*, amelyeket az elősorolt esetek egyike révén sem lehet tovább, élhetést adó módon, fenntartani.

Hiába! Semmiféle ígéretnek, semmiféle reménybeli kilátásoknak további kiváráására már képesek nem vagyunk; semmiféle pillanatnyi segélyekkel helyzetünkön már segíteni nem lehet. Ezt beláthatja úgy a közönség, mint az egyházi vezető főhatóság. Mindent a végső lehetélig kívártunk, de anyagilag és kedélyileg teljesen összeomolva, most már csak a feltétlen biztos és a mai viszonylatoknak megfelelő fizetési elrendezés és azok sürgős folyósítása segíthet rajtunk.

Ha ez sem jöhet és nem fog bekövetkezni, kettő áll számunkra jövőül: a lassu elsorvasztó éhenhalás, vagy pedig a megillető, de hátrálékban levő fizetéseinknek közigazgatási uton való felhajtása az egyházon, ha pedig ennek vagyoni helyzete ezt nem érné, az egyházakat alkotó hívekben.

Jól tudjuk, hogy ezzel önmagunknak és az egyházaknak mérhetetlen sokat ártunk, de, mint utolsó életfenntartási eszköz, az előbbi javaslatok lehetetlensége esetén, csak ez kell számunkra bekövetkezzék.

Azt is tudjuk, hogy ezen fizetési hátrálékok karhatalmi felhajtása rendén az egyházak és a hívek, az egész vonalon ellenségeinkké lesznek, de a bekövetkezendő összeomlásért a felelősséget magunkról el fogjuk háritani és viselniök kell azoknak, akik minden kérésünk, könyörgésünk dacára, a felekezeti tanítóikart, ezen végső eszköz igénybevételéig juttatták, arra úgy szólva rá kényszerítették.

A tanítói fizetéseket törvények, törvény erővel bíró rendeletek szabályozzák s mi azoknál kevesebb járandóságokat fizetesképen be nem állíthatunk; viszont azt sem mutathatjuk ki, hogy valami tekintetben többet vettünk fel, mint az eddig kiosztott segélyek és kifizetett esetleges helyi járulékok, minélfogva mindannyiunk hátráléki kimutatása ezerekre fog felmenni, amelynek felhajtása kétségkívül tönkreteszi az egyházakat, mérhetetlen teherrel fogja sújtani a híveket most és jövőben egyaránt.

Ezen sötét jövő bekövetkezését bizton látva, határozottan tudva, kérjük mély tisztelettel Kegyelmes Atyánkat: lépjenek a kath. tanítói existenciák megmentése végett a határozott cselekvés terére s vagy a megillető államsegélyt biztosítsa sürgősen, vagy a kath. iskolák gyors államosítása tekintetében tegyen érdemleges lépéseket, különben mi már, végpusztulásunk resignációval való szemlélésén kívül, mást nem tehetünk, minthogy fizetéseink óriási hátrálékait végrehajtatjuk, a bekövetkezendő nagy romlások árán is.

Feltártuk teljesen tönkrement helyzetünket; be-

világítottunk az elkövetkezendő jövőbe: kérjük, az igéretnek és reménysegekre való építések teljes kizárásával, a határozott, érdemleges intézkedések azonnali beindítását.

Kérelmünket Nagyméltóságod előtt kifejezve, kérjük, fogadja mély tiszteletünk kifejezését.

..... 1921. dec. hó.

A .....i espereskerületi róm. kath. tanítók:

Ha pedig ezen kérvényre, sem érdemleges és a tanító megélhetését biztosító, fizetése hátrálékait kiutaló rendelkezést, illetőleg akár helyi forrásból, akár főhatósági vagy államsegélyből kifizető intézkedést, sem az iskola államosítására engedélyező és elhatározó beindítást nem tesznek, mint ultima ratió áll a tanító előtt a közigazgatási behajtás: az 1907. évi XVII-ik t.-c. alapján.

Mutassa ki tételenként a hátrálékos időtől kezdve évenként a díjlevelében foglalt és a magyar törvényes intézkedések és rendeletek folytán megillető összes járandóságait; ugyiszintén az évenként és tételenként kiszolgáltatott illetményeit s e kimutatás csatolásával kérje a vármegyei közigazgatási bizottságtól a hátrálékos tanítói fizetésének behajtását.

Megtették már ezt papok és felekezeti tanítók egyaránt s ha a fenntartó egyháznak nem volt miből fizetnie, kirótták a hivatkozott, de a hatóság a jogos hátrálékos felhajtatta és fel fogja hajtani minden egyes esetben, a közigazgatási bizottságok alábbi hasonszerű megállapításai és rendelkezései alapján:

Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottságától.

Osváth Miklós róm. kath. kántor-tanító hátrálékos illetményeinek behajtása tárgyában.

Határozat.

Osváth Miklós zetelaki róm. kath. kántor-tanító panaszának és odorheiu főszolgabíró 843—1921. számú helyszínen felvett jegyzőkönyvének megvizsgálásából megállapítottuk, hogy a tanító nem kapta meg a következő illetményeit:

1919. jan. 1-től aug. 31-ig	888 Lei 32 b.
1919. szept. 1-től dec. 31-ig	3,300 > — >
1920. jan. 1-től dec. 31-ig	11,350 > — >
1921. jan. 1-től aug. 31-ig	7,566 > 64 >

Összesen: 23,104 Lei 96 b. és természetbeni 15 öl tűzifát a községtől.

Kötelezzük a zetelaki róm. kath. egyházközséget, mint iskola fenntartót, hogy a 23,104 L. 96 b. hátrálékos összeget és a politikai községet a 15 öl tűzifát szállítsa és adja át Osváth Miklós kántor-tanítónak 30 nap alatt, mert ellen esetben közigazgatási uton fog behajtani:

Indokolás:

A községhezánál 1921. évi április hó 18-án felvett jegyzőkönyvben Kiss János lelkész és Dénes Sándor gondnok nem tagadják a tanító jogosságát a járandóságait illetőleg és csak azon megjegyzést teszik, hogy mivel nem kaptak államsegélyt, a követelést nem tudták fizetni. Figyelembevétel azonban az 1907. évi XXVII-ik t.-c. 10 §-ának intézkedéseit és a 120,000—1918. számú miniszteri rendeletet, az iskola fenntartó köteles fizetni a tanító összes járandóságait, tekintet nélkül, hogy azt milyen forrásokból biztosítja és tekintet nélkül arra, hogy valamelyik hozzájáruló hátrálékban maradt-e a hozzájárulásával. Tehát azon körülmény, hogy

az államsegély nem folyt be, nem vehető figyelembe és ez okból az iskola fenntartó nem menthető fel a tanítói járandóság fizetése alól, mert a tanító az 1907. évi XXVII-ik t.-c. 1. §-a értelmében közhivatalnoknak tekintendő és járandóságai a törvényben biztosítva vannak.

Ezen okból a közigazgatási bizottság kényszerítve volt kötelezni az iskola fenntartót a hátrálékos illetmények megfizetésére.

Ezen határozat ellen felebbezni lehet a közigazgatási bizottság útján a cluji közoktatásügyi államtitkársághoz, ezen határozat kézhezvételétől számított 15 nap alatt.

Ezen határozat kiadatott:

A róm. kath. egyházközségnek Zetelaka, Osvát Miklós tanítónak Bethlenfalva, Járásai főszolgabírónak Odorheiu, Tanfelügyelőnek Odorheiu.

Udvarhelyvármegye Közigazgatási bizottságának Odorheiu, 1921 november hó 10-én tartott üléséből

Dr. Cornea s. k., főispán, elnök.

Hogy a felekezeti tanítók fizetési hátrálékaiknak megnyerése végett ezen egyetlen helyes uton meddig mennek el, az függ mind a két féltől. Ismerje el a fenntartó egyház a kimutatott tanítói fizetésekkel való hátrálékos tartozását, adjon abból a megélhetése és családja ellátásához legalább a létminimumig való összeget, s valószínűnek tartom, hogy a tanító, jobb idők elkövetkeztéig, a helyi egyház összeomlási veszélyének elkerülése végett így is belemegy a várakozásba; vagy jelenének biztosítása esetén sok tekintetben való elengedésekbe, s főképen a közigazgatási behajtás keserű következményeket kiváltó tényétől elállásba.

Ne higgye azonban egyetlen tényező se, mert a felekezeti tanító a sok biztatás és jövő kilátásaival való kecsegtetés reményére helyezkedve, most végkép elesett anyagilag, hogy ez alapon elgyengült erőben és egyéni akarattal is. Az élethez s munkája után megélhetéséhez ép oly joga van a tanítónak is, mint bárki másnak. Nem ismerünk egyetlen működő tisztviselőt ma, aki fizetésbeli járandóságát, legalább az életét fenntartó létminimumig, meg ne kapta volna, vagy ne élvezné, egyedül a felekezeti tanító az csupán.

Komolyan kell számot vetnie ezzel a felekezeti iskolákat fenntartó falu és város népének s a jogos és feltétlenül biztos eredményű lépések megtétele előtt adjanak neki 10—30.000 leire felmenő hátrálékos fizetéseiből megélhetést, vagy hozzanak olyan határozatokat és tegyenek sürgősen olyan intézkedéseket, amelyek az előttük álló terhektől legalább jövőre mentesítik.

Nem az új felekezeti iskoláknál működött volt állami tanítók ügyeire, — akik előbb vagy később állami iskoláikhoz újból visszamentek s most anyagi megélhetésük meg van — gondolok, hanem a régi szervezésű, vagy új, de véglegesen szervezett iskolákhoz, minden törvényes kellekkel megválasztott tanítók fizetése hátrálékai megnyerhetésének utmutatása és az elkövetkezendő nagy bajok megelőzése végett hivatam fel, komoly megfontolás végett, az érdekeltek figyelmét. Okos intézkedések, halogatás nélküli komoly elhatározások kellenek, különben nagy bajok kuforrása lehet a tanítói fizetések ki nem szolgáltatása.

Üdvözlések.

Kedves Barátom!

Mogjelent szerkesztésedben a »Tanítók Lapja«. Szükségét régóta érezzük. A Te lelkedben rég élt a vágy s a Te erős akaratodból életre kelt, hogy e *területeken működő összes, magyar nyelvű tanítók és iskolák érdekében* munkához fogjon.

Honnan indulhatott volna utjára a T. L., ha nem a *Te otthonodból*, ahol az élet különböző követelményei szerint, eddig is, lázas munka folyt. Valóságos tanítói iroda, hol szükségében bizalommal fordult meg mindenki. Valóságos szerkesztőség, hol gondolatok teremnek, tervek születnek a tanítóság és az iskola jelene és jövője érdekében. Ugy látom, szük az otthon a nagy célok elérésének megvalósítására. Ugy látom, hogy tanítói lelked nagy céljait közkinccsé óhajtod tenni a *Tanítók Lapja* megteremtése által. Tudom, hogy e lapra oly szükségünk van, mint a mindennapi kenyérre, a tanítóság összessége és egyénenkénti érdekeinek megvédése és kiküzdése szempontjából, s ezért annak megteremtésért üdvözöllek és a tanítóság nevében Neked köszönetet mondok. Ebben a köszönetben benne van a hála, a mult fáradságáért s a jelen küzdelmeiért.

Ebben az üdvözlésben benne van a mult szenvedése, a jelen aggodalma és a jövő reménysege.

Ebben az üdvözlésben benne van szívünk együttérzése, mert akik részesültünk nagy teljesítményeid eredményeiben, — akik ismerjük szándékaidat, tudjuk, hogy erős akarated és megacélosodott energiád az összes tanítóság és a magyar nyelvű iskolák ügyének szolgálatának ügyében áll, s hiában verik féltre a haragokat az *ügyek félreismerői*, hiában igyekeznek Téged álköntösbe öltöztetni, mert minket meg nem ingathatnak s akik figyelemmel kísérik munkálkodásodat, azok még az ellenséges oldalon is be kell lássák, hogy utad nem *kapkodás*, hanem *céltudatos, terv szerinti haladás*.

Istenem! ha mindenki úgy ismerne, mint én, s mindenki tudhatná szived érzéseit, lelked magasztos ideáit: egyszerre elülne a vész, lecsendesülne a villámok szóró zivatar s jönne a békét hirdető szivárvány, hol a különböző színek nem zavarnák egymást.

Menjen hát a *Tanítók Lapja* a maga útján, — zörgessen be minden tanító otthonába s állítsa sorompóba a szóthullottakat, ébressze föl az elaléltakat, öntsön hitet, bizalmat a kételkedőkbe, támogassa a tétovázókat és méltatlanul szenvedőket. Legyen ez nekünk ébresztő, tetemre hívó. Érezze meg minden tanító, hogy e lap közös nagy érdekeink megvédéséért, kiküzdéséért született.

Ha ezt megérezte, ne legyen fukar se az anyagiakban, se a szellemiekben. Ne mondja senki, hogy szegény vagyok... *Ha össze nem fogunk, még szegényebbek leszünk.* Az első befektető áldozatot, a jövő érdekében, meg kell hozni mindenkinek. Ne dugjuk össze kezünket, várva mindent másoktól s az időtől, — ne kövessük mindig a Pató Pál ur »Haj, ráérünk arra még« módszerét, hanem álljunk sorompóba s szervezzük meg az elcsatolt területeken a »Tanítók Szövetségében«, a *Magyar Tanítók Szakosztályát*. Teremtsük meg a *Tankönyv kiadó, Tanszer- és iskolai butor készítő részvénytársaságot*; s ezek útján vegyük munkába úgy a magunk, mint az iskolák ügyét.

Ma nem tehetünk semmit, mert szervezetlenül erőtlének — és széthullott kéve vagyunk.

Tovább nem várhatunk. Az aktivitás ideje elkezdett.

Te pedig, Szerkesztő Barátom! rázd föl aléltságból a szenvedések és méltatlanságok által megsanyargatott tanítóságot, hogy kezdjen új élethez.

Ne különböztesd meg őket *jelleg* szerint, hisz *egy az óhajunk, egy a fájdalomunk, egy uton kell haladnunk.* Tudom szerkesztői nehéz feladatodat. Tartsd kezdedben szilárdan a szerkesztői mérleget, s ne enged, hogy az csalárd sulyok által egyensúlyából kibillenjen, — vezessen a tőled oly sokszor hallott: »*Középen az igazság*« elve.

Ne gyűlöld ellenségeidet, győzd meg őket érvekel, igazsággal, s mond szeliden: »Az vessen először követ, aki ti közületek nem bűnös«, (János VIII. R. 7. v.) s aki kötelességét mindenkiben megtette.

Nekünk nem a bomlasztó, hanem az egyesítő kapcsolat kell ápolnunk, mert ez a tanító hivatása.

Mi nem akarunk senkit bántani vagy kenverétől megfosztani, csak új hazánk consolidatiojában fajunkért élni, dolgozni, mert ma is csak úgy mint eddig: a *nemzet napszámossai* vagyunk.

Igy azlán bátran hiszem és remélem, hogy képes lesz a kitűzött programot megvalósítani s ezáltal az önzetlen tanítói ténykedéseknek minden irányban rokonszenvet és megbecsülést teremteni.

Ilyen irányu törekvéseidben mindig és teljes erőnkől támogatni fogunk.

Isten segítsen!

Kartársi és baráti üdvözléssel:

Vida Mózes agyafalvi áll. tanító.

*

Szerkesztőhöz levelet író Barátom! Munkatársam, a tanítói közélet kialakításában állandóan hivatal- és segítőtársam voltál és az vagy ma is. Lelkedet, mint hűséges és kitartó bajtársát, mindig ugyanazon magasztos eszmék hevítették, amelyeket csekélységem irányító vezetése alatt a tanítóikar és a jó népoktatás állandó jövője érdekében többen, együttesen kialakítottunk. Jó husz éve dolgozunk ezen irányító munkamezőn összefogott erős akarattal, de soha letörni nem volt igyekvésed, a meggyőzés álláspontját vallottad és az elvi különbségek összeegyeztetésén munkálkodtál, ha egyszer-másszor arra szükség volt. Azért készséggel, hálás köszönettel fogadom — nagy értéket képviselő elismerésed mellett — most is, jó tanácsodat; s kérem, iskola jelleg különbség nélkül összes Kartársainkat: vegyék szintén fontolóra, a tanítói közéletet, a tanítói és iskolai érdekeket a maga mélységében és minden részletében ismerő és azok javára állandóan dolgozó *Vida M.* kartársunk buzdító szavait.

Életet foglalnak azok magukban, amelyeknek előtérbe állításáért vedd mindnyájunk elismerését. Legyen e levél a hithű munkatársak részéről buzdító szózat; mindenkireh remény forrás és lelkes elhatározás arra, hogy úgy követik annak minden egyes pontját, amiképpen én helyt kívánok állani az összesség javára, érdekeink szolgálására. *Szerkesztő.*

Az utolsó accord.

Madarász Veronika székelyudvarhelyi áll. isk. igazgató-tanítónő okt. hó 28-án meghalt. Az ő munkásságát, életének fényt árasztó jellemzését, *Gyermes Mihály* ig. tanító a sirnál mondott alábbi bucsubeszédeben méltatta:

Hullnak a levelek; ritkulnak soraink! Ismét el-

távozott közülünk, tanügyi közéletünknek egy értékes, fíradhatatlan munkása.

Madarász Veronika áll. ig. tanítónő hagyta itt kedvelt tanítványait; szeretett övéit, s elköltözött örökre: az árnyak szebb és jobb honába.

Erős akarat, lankadást nem ismerő tevékenység valának kiváló egyéni tulajdonai. Ezek következménye, hogy csaknem ötven évig vitte azt a nehéz munkát, amely negyven év alatt, sőt még hamarabb is végleg kifárasztja, rokkanttá teszi az itt küzdő elhivatottakat.

Erős akarattal vette fel a küzdelmet, az élet harcainak mellett, egy évvel előbb, a nehéz betegség ellen, s magas kora dacára hitte, hogy győzedelmeskedni fog rajta és ismét átveheti közelebbi kötelessége teljesítését: iskolája vezetésével, növendékei oktatásával.

De hiába! A támadó nehéz kórság mindent megemészt, mindenkit elsorvaszt. Hiába való volt erős akarata, hozzátartozóinak önfeláldozó ápolása: őt is sirba döntötte.

Madarász Veronika tanítónő első harcosa volt a törvényileg rendezett népoktatásnak, s első azok között is, akik önálló kenyérkereső pályára leptek.

E korból való tanítványai ma, mint nagyanyák állják körül koporsóját, ugyszintén a további nőtanítványok ezrei siratják ő benne az elvesztett, áldásos nőnevelőt és értékes, oktató tanítót.

Róm. kath. vallása dacára, évtizedeken keresztül vezette a *Király-utcai ref. leányiskolát*, mint annak igazgatója és érdemes tanítója: mindenkor előljárói megelőgedésére; sőt az itt látogatást tett néhai *Nagy Péter*, *Szász Domokos*, *Bartók György* egykori református püspökök dicséretének kiérdemlésével, amelyre mindenkor oly szeretett büszkeséggel hivatkozott. Az utóbbi tizenhárom év alatt pedig, mint állami iskolai igazgató-tanítónő működött, nem kisebb pontossággal és odaadó úgyszeretettel.

Tanítványai és tanítványaiból fölnevelkedett tanítótársai mindig tisztelettel állottak meg előtte és ismerték el Őt úgy, mint a jóság, pontosság és kötelességteljesítés mintaképét. De tisztelettel adózott számára minden időnkben e város egész közönsége, hisz talán egyetlen ember sincsen itt, aki nemes egyéniségét ne ismerte volna.

És most itt fekszik kihűlt porteteme e megnyílt sir előtt, várja az elhantolást. Temessük el földi maradványait; őrizzük meg lelkünkben halhatatlan emlékét. Ezt különben nem kell én, igénytelen kartársamondjam e gyászoló gyülekezetnek; elintézte ő életében, kiváló munkásságával, a tettek mezején véghez vitt cselekvéseivel.

Ha nem is jön-megy többé közöttünk élénk alakjával, lelkének a nemzedékekbe átplántált ereje: örök tulajdonukká lett, amelyet mindenha kegyelettel őrizünk és követünk.

Bucsuzunk Tőled nemes alak! Elsősorban hozzád tartozó szeretteid, neveltjeid, akik annyi önfeláldozással igyekeztek viszonzni azt a sok jót, amit adtál felnevelésük rendén; bucsuznak Tőled *tanítványaid* seregei: idősek, középidőjűek és ma iskolába járók;

bucsuznak Tőled a városon és e vármegyében lakó *tanítótársaid*; hivatali *előljáróid*; de bucsuzik Tőled még azon *nagy közönség* is, akikkel nem voltál ugyan napi összeköttetésben, de mégis meg tud siratni, mint az emberi jóttevőség igazi egyéniségét.

Hullnak a levelek, ritkulnak soraink; s mind elhozzuk elhalt kedveseinket ide: a bánat és szomorúság hazájába, ahová oly sokszor hoz a szívünk látogatóba. Ide teszünk Téged is, felejthetetlen Kartársunk, örök pihenőre, ahol nagyon sokszor és igen sokan fogunk felkeresni egy-egy szál virágot hozva sírhalmodra. Isten veled! Isten hozzád! Nyugodjál csendesen!

Tanügyközigazgatás.

E rovatban közölni fogjuk mindazon általános jellegű rendeleteket, intézkedéseket, amelyeket az egész tanítótérsületet és iskolákat érdeklően, a tanügyi főhatóságok, vagy tanfelügyelőségek adnak ki. Nem úgy, mint hivatkozos rendelkezéseket, de mint hivatalos helyekről és szöveggel nyerezendő tájékoztató és további intézkedéseknek alapját képezhető tudósításokat. Épen azért szívesen vesszük és kérjük a tanügyi hatóságoknak ilyen természetű közölni valóiknak magyarszövegű beküldését, még azon esetben is, ha esetleg egy vármegye tanítóihoz is vannak intézve, de okulást, tájékozódást merithetnek abból más vármegye tanítói szintén.

Csikvármegye tanfelügyelőjének e tárgyban való intézkedését az alábbiakban közöljük:

Revizoratul școlar al jud. Ciuc.

Nr. 757—921.

Csikvm. valamennyi magyar tannyelvű áll. elemi iskola igazgatóságának.

Gyerkes Mihály szerkesztésében, *Odorheiu-en* megjelenő »Tanítók Lapja«-nak, az iskolák »Könyvtár« illetve »Kulturalapja« terhére leendő megrendelését engedélyezem annál is inkább, mert kerületem iskolái részére hivatalos lapnak fogom felhasználni.

M.-Ciuc, la 18. Nov. 1921.

Comaniciu m. p., revizor școlar.

Ezeken kívül idevonatkozó önálló cikkeket, tanügyközigazgatási, kezelési javaslatokat is készséggel közlünk és kérünk munkatársainktól.

A tanterv magyar fordítása.

II.

Hittan.*

Cél: A vallásoktatás bevezeti a tanuló ifjúságot a történelem és a vallás-erkölcsi igazságok alapján a kereszténység fejlődésébe és különösen a román gör. kel. egyház megalkuvásaiba és tanításaiba, hogy idővel az is hozzájárulhasson annak a fejlődéséhez; majd

* Magyar tannyelvű elemi iskolákban a régi tanterv rendelkezései veendőek irányadóul.

kifejti a valláserkölcsei érdeket, nemesíti, megerősíti az akaratot és gazdagítja a tanuló lelkületét az egyház által hangoztatott igazságokkal, hogy ilyen módon oly lelki erőhöz jusson, mely képessé tegye őt cselekvéseinek döntésére.

Tehát a vallásoktatás célja nem lehet az, hogy csak végig szaladjunk az anyagon, hanem hogy valláserkölcös nevelésben részesítsük a tanuló ifjúságot. Ezt a célt a népiskola eléri, ha bevezeti a tanulókat az ember és Isten közötti, ember és ember közötti és ember és természet közötti erkölcsi rend összefüggésének a megismerésére, mely összefüggést a legkövetesebb alakban a bibliai történetnek új Testaméntuma, a keresztény egyház általános története és a Katekizmus állít elé.

(Folyt. köv.)

HIREK.

Olvasóinkhoz. Oly számosan kerestek fel a »Tanítók Lapja« megjelenése után üdvözlő és meghatóan elismerő soraikkal, hogy azokra külön-külön lehetetlen válaszolni. Fogadják *Kartársaink* ezen megnyilatkozott bizalom és kitüntető ragaszkodásért őszinte köszönetünk kifejezését, amint terünk engedni, ezen megható sorokat közölni fogjuk a lap hasábjain.

Románia térképét, a rendelkezésre álló adatok alapján, Magyarország térképének megfelelő nagyságban, több iskola számára megfestette *Vida* Mózes áll. tanító. Egy ilyen jól sikerült térkép volt kifüggesztve az udvarhelymegyei tanítók oklevél-nosztrifikáló vizsgája alkalmával, a földrajzból való felelés segédeszközéül, mikor is a vizsgáztató bizottság a legnagyobb elismeréssel adózott az ideiglenes használatra készült Nagyrománia térképe megrajzolása és megfestéseért. Minthogy Nagyrománia iskolai térképe ezideig kiadva még nincsen, ilyen provizorikus térkép használatához is — úgy véljük — bármelyik revizor ur hozzá fog járulni, csak az természetesen neki előre bemutatandó. Az érdeklődők forduljanak további tájékoztatásért *Vida* kartársunkhoz, lakik: *Agyagfalva* u. p. Bögöz (Udvarhelym.)

Második száma ez lapunknak. A tervezett időnél valamivel későbbben jelenik meg, de az anyagi számítások rendezésénél jóval hamarabb. Megállapíthatjuk azonban az eddigi levelezésekből és a személyes megbeszélésekből, hogy az ezen időpontig be nem jött kellő mennyiségű előfizetési összeg, nem a tanítótság részvételestől mulott, hanem oka az, hogy sem az állami, sem a felekezeti tanítók várt fizetéseiket még nem vették kézhez. Igéretét birjuk a tanítói kar nagy részének, hogy amint fizetéshez jutnak, azonnal beküldenek a jelen negyedévre 40 L, és a jövő évi előfizetésbe is, amennyit csak anyagi helyzetük engedni fogja. Többen iskolájuk részére is kilátásba helyezték a lapra való előfizetést. Erre támaszkodólag a *Tanítók Lapja* 2-ik számát is megküldöttük a csatolt területen, Magyar nyelvű iskoláknál működő mindenik állami tanítónak és felekezeti iskolának. Egyrészt, hogy mindenki meggyőződhesse a lap folytatódó életéről, másrészt, hogy a felekezeti tanítók összességét tájékoztassuk a hátrálékos fizetéseik keresésének, követendő helyes útjáról. A jövő, 3-ik számot azonban — újabb néhány napi várakozás után — már csak a megrendelőknek, illetőleg előfize-

tőknek fogjuk megküldeni. Pontos és olvasható címet kérünk.

Kis Küküllő c. lap észrevételezi, hogy a »*Fészek piszkoló madára*« c. cikkére neki megküldött választ ő nem közölte, hanem üzenettel intézte el annak sorsát a *Tanítók Lapja* ezen választ mégis közli. Minthogy ezen lap számát kiadóhivatalával a »*Kis-Küküllő*« nem küldette meg, így természetesen mit sem tudhattunk az azóta megváltozott szerkesztőség álláspontjáról és üzenetéről. Most látjuk és a helyes uton való indulást örvendetes tudomásul vesszük; csupán annyit észrevételeztünk, hogyha valakit megtámad az ujság, annak adjon is helyet a védekezésre, bármilyen módon és formában, mert csupán a szerkesztő némi üzenettel való elintézése erre kevés rehabilitatio. Egyébképen mehetünk munkáinkhoz.

Ciuj közoktatásügyi vezértitkárság feloszlik és munkakörét tankerületi főigazgatóságok veszik át. Ilyen főigazgatóságok, Kolozsvár, Nagyszeben, Nagyvárád és Temesvár székhelyekkel állítatnak fel. A vezértitkárság népiszkolai vagyis VI-ik ügyosztálya élére *V. Várcal* neveztetett ki.

Benedek Elek itthon. Irodalmunknak, s ebben tanügyi irodalmunknak régi lelkes és nagy értékű munkása: »*Elek* apa«, illetőleg »*Elek nagyapó*« Budapestről, ahol negyven évig szántotta az irodalom mezejét, hazaköltözött Kisbaconba, szülőfalujába. Az általa szerzett és épített kelemes otthonában folytatja tovább írói munkáját »*Vasárnap*« c. néplapjában. Igéretét birjuk, hogy a *Tanítók Lapját* is fel fogja keresni, egyelőre tárcaszertű dolgokkal. Előre is tisztelettel mondunk köszönetet a kitüntető bizalomért.

Akik mindent akarnak. Még a megindulási kezdet nehézségeivel küzdik a »*Tanítók Lapja*«, s »*Több állami iskolai tanító*« aláírásával a »*Székely Hírek*« c. Odorheiu-Székelyudvarhelyen megjelenő politikai lap e hó 4-én megjelent száma hasábjain máris támadást intéznek ellene, hogy: miért nem politikai tanügyi lap, amelyik bátor és szókimondó ujság legyen; hogy egy csapásra minden bajt orvosoljon; hogy neki menjen a tanfelügyelőségnek, mert egyesek áthelyeztetnek; fiatal és érdemnélküli tanerők városi helyre jutnak; az utiszámlák ügye nincs elintézve stb. Új idők vannak, új emberek kellene a tanítótság élére, akik a haladás zászlóját lobogtassák. Ne akarjon senki a közügy (tanítói) cégére alatt magának vállalatot szervezni és mindezeket előlegezett bizalmunk és előlegezett (szinte pressioval megy ez nálunk) filléreinken felépíteni. Nekünk állami tanítóknak — írja tovább — az új állami alakulatban nem a didaktika, de nem is a *névtelen vezérek* sokat ígérő, annál kevesebbet mondó elv nélküli kijelentéseire alapított ujságra van szükségünk. Ehez hasonló mederben írják tovább. Válaszunk a következő: Ismerünk embereket, akik soha senkivel és semmivel nincsenek megelégedve, semmi helyzeti nehézséget, megfontolt előrelátást — a mások részére adresszálván — nem akarnak ismerni; semmi áldozattal a tanítói közügyet elő nem mozdítják, hanem csak kiabálni, mindent lecsepülni és mindenkit alkalmatlannak tartani szeretnek és akarnak. S ha véletlenül belejutnának abba a helyzetbe, hogy a nagyhangú elégedetlenség kiabálásán kívül, a tettek mezején is szerephez és bírálásra érdemes munkakörhöz jutnának: mindennap buzgó imádságban fohászkoznának: »*Uram Isten ments meg a tevékenység és áldozathozatal színterétől, mert ez megöl, végképen lehetetlenné tesz!*« A »*Több állami isk. tanító*« — lehet egy vagy kettő is — szintén ezen közügyi munkás emberek közül való, az kell legyen, mert ha gondolkozni tudna vagy tudnának, ha lenne benne egy szemernyi áldozatkésztség,

ha célkitűzéssel tudna dolgozni és vezérkedni: nem kiabálna meggondolatlanul bele, a lehetetlenségek, világot átfogó, de semmit előre vinni nem tudó óriási trombitájába, hanem oda állana, vagy állának mint szintén névtelen tanító-vezérek és vinnék a tanítóság ügyét, zászlóját az általuk kívánt módon diadalra. A tér, a munkamező már évek óta üres volt, miért nem jött és tevékenykedett és miért nem tette rizikóra is bele ezen vállalatba vagyonaát a várva-várt actio indításához? A józan és okos kritikát szívesen vesszük és álljuk a vitát, a nagyhangú és a lehetetlenségek mezején törtető leszólásokat a maga értékére szállítjuk. Ideig-óráig meg lehet a frázisokkal is téveszteni egy-két hallgatót, vagy olvasót, de a komoly gondol-

kodás, csak a komoly és céltudatos munka támogatása mellett marad s nem ugrik a dörgések és villám-cikázások mellé, hogy azokkal nyargaljon céltalan és uttalan-utakon keresztül. A szerkesztőnek ezen cikkhez fűzött észrevételére, hogy hiszi, hogy ez a felhívás a legszélesebb körök hasonló érzelmeit foglalja magában, megjegyezzük: ne higye ezt szerkesztő ur, mert ez az egykor legszélesebb körű tanítói kar, ma nagyon kis létszámra zsugorodott össze, s kétkem, hogy ennek még kisebb tábora is csatlakozzék a jel-szavakat gyártók igazán névtelenek táborához. Aki életet akar teremteni, álljon ki nevével a sikra s akkor próbáljon szerencsét.

Tanítók új fizetése.

sz. 1116-1921. ell. o

November hó folyamán újabb és a jelen költségvetési évre véglegesen intézték el a tanítók fizetésének mértékét, amelyet az alábbi két táblázatban ismertetünk.

A városi állami tanítók havi illetménye november 1-től.

Szolgálati idő	Alapfizetés	Korpótték	Összesen	Nyugdíj-járulék 10%	Illetmény	Drágasági pótték	Lakbér % kokban	Lakbér	Összes járulék	Állami adó 8%	Kifizetendő főösszeg
0—4	800	—	800	80	720	300	10%	80	1100	42	1058
5—9	800	200	1000	100	900	300	10%	100	1300	54	1246
10—11	800	400	1200	120	1800	300	10%	120	1500	66	1434
12—14	1000	500	1500	150	1350	300	10%	150	1800	84	1719
15—19	1000	750	1750	175	1575	300	10%	175	2050	99	1951
20—	1000	1000	2000	200	1800	300	10%	200	2300	114	2186

A nő, de gyermektelen tanítók a levonások nélküli fizetésük 15%-át; a nő és gyermekkel bíró tanítók pedig: 20%-át kapják lakbérül a fenti végösszegeken kívül.

A ruralis-vidéki tanítóknak 1921 évi november hó 1-től járó havi illetményei.

Szolgálati minőségével kapcsolatban	Szolgálati idő	Alapfizetés	Korpótték	Összesen	Nyugdíj járulék 10%		Fizetés főösszege		Drágasági segély	Összes illetmény		Állami adó 8%	Kifizetendő főösszeg	
					L.	b.	L.	b.		L.	L.		b.	L.
Lakással nem bír	0—1—2	600	—	600	60	—	540	—	200	740	—	20	720	—
» bír	0—1—2	600	—	600	60	—	540	—	200	740	—	25	715	—
Lakással nem bír	3—4	700	—	700	70	—	630	—	200	830	—	26	804	—
» bír	3—4	700	—	700	70	—	630	—	200	830	—	31	799	—
Lakással nem bír	5	700	175	875	87	50	787	50	200	987	50	35	952	50
» bír	5	700	175	875	87	50	787	50	200	987	50	42	945	50
Lakással nem bír	6—9	800	200	1000	100	—	900	—	200	1000	—	42	1058	—
» bír	6—9	800	200	1000	100	—	900	—	200	1000	—	54	1046	—
Lakással nem bír	10—11	800	400	1200	120	—	1080	—	200	1280	—	58	1227	—
» bír	10—11	800	400	1200	120	—	1080	—	200	1280	—	67	1213	—
Lakással nem bír	12—15	1000	500	1500	150	—	1350	—	200	1550	—	69	1481	—
» bír	12—15	1000	500	1500	150	—	1350	—	200	1550	—	87	1463	—
Lakással nem bír	15—19	1000	750	1750	175	—	1575	—	200	1775	—	82	1693	—
» bír	15—19	1000	750	1750	175	—	1575	—	200	1775	—	103	1672	—
Lakással nem bír	20—felül	1000	1000	2000	200	—	1800	—	200	2000	—	96	1904	—
» bír	20—felül	1000	1000	2000	200	—	1800	—	200	2000	—	120	1880	—

A 20 éven felüli szolgálati időre a fizetés ugyanaz marad. Lakáspénzt nem élveznek.

Szerkesztői üzenetek.

L. Z. Heedát. Fájdalom, az egyházak, saját álláspontjuk érvényesítése végett nemcsak Önne, de az összes, állami tanítókba visszaemelt, vagy újonnan kinevezett állami tanítókkal szemben egyenlő ellentét és működhetőségben lehetetlenné tettél törekvéseket hajtanak az egész vonalon. Itt minden eddig szerzett érdem lekerül az elismerés színteréről, egyedül a kitűzött cél elérésére törekednek, tekintet nélkül, hogy hány tanító-exisztencia megy ennek révén tönkre. Az elmaradt két évi felekezeti tanítói fizetésekre is egykor sor kerül, vagy ezen, vagy a más világon. Aki ezt vállalták, erre most nem sokat gondolnak, hanem a mai helyzetük konsolidálására törekednek, a napenkénti atrocitások-

kal szemben. Csak türelem és kitartás, kialakul az állami magyar tanítók helyzete lassanként mindenhol.

Érdeklődőnek. A hivatalos lapban megjelenő általános és a tanítókat érdeklő rendeleteket »Tanítói Szervezetünk« rovatunkban közölni fogjuk.

B. V. Nagybecson. Gazdasági tanítóiskolák részére eddig — tudtunk szerint — a mai viszonyoknak megfelelő tankönyvet még nem adtak ki. Az eddig használt olvasókönyv megfelelő olvasmányai és közsmereti részrel továbbra is felvehetők a tananyagbeosztásba és tanfelügyelői jóváhagyás után taníthatók.